

Bc. Zuzana Šafrová:
Jean-Claude Izzo – „marseilleský polar“ v českých překladech
Jean-Claude Izzo – “Marseillais polar” in the Czech translations

Diplomová práce Bc. Zuzany Šafrové popisuje žánr detektivního románu ve francouzském a českém prostředí a blíže představuje dílo marseilleského autora Jean-Claude Izza, přičemž srovnává jeho francouzskou a českou recepci. Translatologická analýza se věnuje dvěma českým překladům Izzových knih.

Struktura práce

Práce má charakter teoreticko-empirické studie. I. a II. kapitola se věnují francouzské a české detektivní literatuře (pojednání o situaci ve Francii se zaměřuje na výčet a popis jednotlivých subžánrů – zejména roman policier a polar, roman noir, neopolar, středomořská detektivka a polar marseillais; „česká“ kapitola se pochopitelně více zabývá politicko-ideologickým pozadím, důsledky cenzury atp.). Tyto dvě oblasti jsou zpracovány ve srovnatelném rozsahu. III. kapitola zahrnuje bio- a bibliografii Jean-Claude Izza, ten je tu představen ve všech polohách své tvůrčí cesty: stručně je popsána jeho tvorba básnická, dále první kritické prózy včetně vydání sbírky povídek. Oddíl 2.2.4 podrobně charakterizuje Izzovu slavnou „marseilleskou“ trilogii (s. 44–56) – na tuto pasáž se později odvolává translatologická analýza (a lze ji považovat za úvod empirické části předložené práce). Na s. 60 je vložen oddíl 3. *Metodologie*, který předestírá teoretickou oporu dalšího bádání. Diplomantka se dále (oddíl 4) zabývá recepcí Izzova díla, detailněji se zaměřuje na ohlasy „marseilleské“ trilogie, komentuje jak francouzskou, tak českou recepci (i tato část práce je v podstatě součástí dále zařazené translatologické analýzy). Oddíl 5. zachycuje postup translatologické analýzy, je zakončen kritickým zhodnocením 5.5.6 *Obraz originálu. Závěr* shrnuje hlavní poznatky, nechybí podrobný *Seznam literatury* (s. 111–118). Objemné a informativně cenné *Přílohy* (soupis zařazených dokumentů chybí) obsahují *Příloha 1. Rozhovor s Erikem Lukavským* (vydavatelem a redaktorem analyzovaných překladů), *Příloha 2. Ukázky z originálu a překladu rozebírané v rámci translatologické analýzy* a *Příloha 3. Ukázka překladu Soley* (pořízeného diplomantkou) a zdrojový text této ukázky.

Připomínky k obsahu práce

Translatologická analýza (s. 71–111) se inspiruje modelem manipulační školy (A. Lefevre), proto se zabývá zdrojovým i cílovým textem ve všech etapách jejich interakce, začíná například (v oddílu 5.1 *Zadavatel překladu*) charakteristikou zadavatele a okolností, které vedly k vydání českých překladů.

Samotné analýzy románů *Totální chaos* a *Chourmo* jsou nejprve pojaty odděleně a zahrnují specificky zaměřené pododdíly (pásmo vypravěče a p. postav; znaky a tvary obecné češtiny; vyprávění v ich-formě; přímá řeč; resp. vyprávění v er-formě; vyprávění v ich-formě; přímá řeč), dále jsou pojednány již souhrnně, zaměřují se na popis překladatelčiny práce s reáliemi (marseilleské a provensálské lexikum; toponyma; gastronomie), popř. na obsahovou a stylistickou adekvátnost (posuny na rovině obsahu; výpusťky; syntax a stylistika). Mohlo by se tedy zdát, že se analýza bez důkladné přípravy zabývá dílčími jednotlivostmi. Je ale nutno připomenout, že translatologická analýza ve své podstatě začíná daleko předtím, než je v příslušné kapitole ohlášena: charakteristika celé trilogie z hlediska obsahu, poetiky a specifiky díla je uvedena na s. 44–56, popis receptce ohlasů jak francouzské, tak české verze figuruje na s. 60–69.

Jednotlivé podčásti 5. oddílu práce (tr. analýza) na první pohled působí mírně nepřehledně, avšak při bližším zkoumání se vyjeví jejich opodstatněnost, posloupnostní i logická provázanost. Obvyklý postup zaměření čistě na jazyk a styl analyzovaného díla je totiž v práci Bc. Z. Šafrové rozšířen o hledání důvodů a vysvětlení pozadí jak samotného vydání obou překladů, tak procesu jejich pořízení a redakčního zpracování. V neposlední řadě se pozornost zaměřuje také na zjištění čtenářských (přesněji kritických) ohlasů českých překladů.

Vrozená skromnost diplomantku vedla k tomu, že svůj pokus o překlad části třetí části trilogie, románu *Solea*, zařazuje do *Příloh* a v textu práce jej nijak nevyzdvihuje. Šlo přitom o důležitý krok jejího badatelského přístupu, neboť si sama chtěla vyzkoušet metodu překladu, kterou navrhuje jako konzistentnější.

Teoretická opora práce, konzultovaná odborná literatura

Bc. Šafrová pečlivě zmiňuje a stručně představuje teoretické modely, o které se při analýze Izzova díla, jeho recepce a jeho překladů opírala. Tato záležitost není samoučelná, diplomantka zmiňované poznatky při své práci skutečně využívá a dokáže je v komentářích svého bádání zohlednit (viz např. zdůvodnění struktury translatické analýzy na s. 71, popř. oddíl *Metoda překladu* ad.).

V teoretických (a zčásti kompilačních) kapitolách autorka DP detailně cituje zdroje: poznatky z excerpované odborné literatury jsou zde vhodně doplňovány rešeršemi textů publicistických, neboť to zpracovávané téma (zejména například otázka recepce analyzovaného díla, popřípadně kritické ohlasy z neakademické sféry) vyžaduje.

Formální stránka práce

Styl a jazyk práce: práce je sepsána věcně, stručně a výstižně. Práce je velmi pěkně a přehledně graficky zpracována (zřídka se objevují překlapy – vyznačováno v tištěné verzi), text doplňují reprodukce obálek analyzovaných překladů, kapitola věnovaná biografii J.-C. Izza je uvozena jeho (?) citátem.

Otázky k obhajobě

- proč není v Přílohách zařazen rozhovor s překladatelkou M. Fučíkovou?
- návrhy možného rozšíření práce, dalšího výzkumu daného tématu?

Návrh hodnocení

Předloženou diplomovou práci doporučuji k obhajobě.

Diplomantka pracovala s poměrně širokým záběrem odborné literatury jak literárněvědné, tak translatické, a prokázala, že má potřebný přehled ve zvoleném oboru a dokáže své poznatky aplikovat v individuálním badatelském úkolu

Oceňuji pečlivý přístup k zadanému úkolu. Bc. Zuzana Šafrová se neomezila na představení autora, překladatelky a analýzu zdrojového a cílového textu. Snažila se rekonstruovat proces vydání překladu i s celým pozadím jeho vzniku, zamýšlela se nad okolnostmi a nad případným dopadem negativních posunů, které v textu překladu odhalila.

Proto navrhuji celkové ohodnocení **výborná**, s ohledem na obhajobu.

Vedoucí práce, PhDr. Jovanka Šotolová, Ph.D.
19. 5. 2019